

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

117. An in aliquo casu possit Episcopus absoluere à censuris Bullarum Pii IV. & Gregorij XV. Et in §. 1. huius Resolutionis proponitur curiosus casus pro supradicta quæstione. Et affirmatur Episcopum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

Card. S. Per qua sublati, num. 74. Eman. Rodriq. 99. reg. tom. 3. q. 34. art. 4. §. circa quam, Hieron. Rodriq. in compend. 99. regul. resol. 116. num. 17. Et Merolla tom. 3. disputat. 6. cap. 5. num. 49. quibus adde ex Iurifconsultis Marefcottum var. resol. lib. 19. num. 55. contra Castrum Palaum. Et quidem durum mihi videtur Greg. X. voluisse Episcopis concedere quod denegavit suo Summo Pœnitentiario.

R E S O L. CXVII.

An in aliquo casu possit Episcopus absoluerè à censuris Bullarum Pij IV. & Greg. X.

Et in §. 1. huius Resolutionis proponitur curiosus casus pro supradicta questione.

Et affirmatur Episcopum posse absolute impeditos, siue ad tempus longum absoluerè à censuris Pontificis reservatis.

Nec in tali casu impeditus Romanum Pontificem adire, tenetur mittere Procuratorem, nec scribere ad Sacram Pœnitentiariam.

Ex quo sequitur, an impeditus adire Romanum Pontificem pro absolutione, teneatur adire legatum, aut alium habentem privilegium absoluerè à casibus Papalibus vel possit in tali casu absolui ab Episcopo?

Et an supradicta procedant etiam in casu hæresi.

Sed explamatur, quod Bulla Cœna aufert ab Episcopis potestatem absoluerè circa hæresim illis collatam in Concilio Tridentino.

Et tandem queritur, an impeditus adire Pontificem possit à quocumque Confessario absolui à casibus Papalibus, etiam ab hæresi? Ex patt. 12. tract. 2. Resolut. 24.

§. 1. **S**upponamus aliquem Romæ incidisse in duas excommunicationes, & postea reuersum in patriam non posse adire Summum Pontificem propter impedimentum superueniens, infirmitatis v. g. paupertatis, inimicitiarum periculose, &c. an inquam, in tali casu possit illum Episcopus à censuris absoluerè: Et negatiuè videtur respondendum; impeditus enim adire Pontificem, solum absoluerè venit in casu percussione Clerici quia de hoc tantum casu loquuntur Iura, vt in cap. eo noscitur, & cap. de his, de sent. excomm. in 6. Ita Innocentius in cap. quamuis, de sent. excomm. vbi Butrius in fine, Abbas num. 3. Ancharanus num. 1. Cardinalis quast. penult. Henricus in fine, Idem responderet in hoc casu Syluester verb. Absolutio 4. quast. 4. num. 7. & Cordub. in Summ. quast. 18. punct. 1. dist. 2. post 3. notab. asserunt enim non permitti absolui impeditos Roman adire, quando tantum articulus mortis exceptus est in reservatione, sed in Bullis Pij IV. & Gregorij X. excipitur tantum articulus mortis, ergo &c.

2. Verum communiter Doctores affirmant Episcopum posse absolute impeditos, siue ad tempus longum absoluerè à censuris Pontifici reservatis; & ita tenent 30. Doctores, quos etiam me citato adducit, & sequitur noster Doctus Pater Verricelli in suo erudito opere de Missionariis tract. 9. quast. 146. num. 2. quia illud impedimentum perpetuum reputatur tantquam verus articulus seu periculum mortis in ordine ad impetrandam ab alio, quam à superiore legitimo absolutionem.

3. Probatur, nam sic impeditus moraliter est certus non posse ante mortem absolui à legitimo superiore: Ergo est iam constitutus in necessitate impetrandi ab alio absolutionem, ne sine illa decedat. Quod autem illa necessitas non sit ita vrgens, vt statim obliget, sed latitudinem habeat, non tollit quo

minus si vera necessitas, verumque sit sic impeditum necessitatem habere impetrandi ab alio, quam à legitimo superiore absolutionem.

4. Confirmatur, si moraliter constat hunc impeditum nunquam habiturum esse occasionem obtinendi à superiore legitimo absolutione priusquam decedat, quia ab illo tempore est illi necessarium tale privilegium; & inutiliter expectabit verum articulum mortis, cum necessitas eadem sit. Colligitur hæc doctrina ex cap. eos, de sent. excommunicat. in 6. vbi absolutus ob periculum mortis, vel ob aliud impedimentum à censura Pontifici reservata, iniungitur onus comparandi coram legitimo superiore. Ecce quomodo non solum periculum mortis, sed impedimentum ad eundem superiorem, absolutionis beneficium concedit. Item text. in cap. ea noscitur, & cap. quod de his, de sent. excomm. decidunt sic impeditos absolui posse, ac si in periculo mortis essent constituti. Et licet specialiter de percussione Clerici loquantur, eadem est ratio in omnibus excommunicationibus reservatis, vt tradunt communiter Doctores. Felinus cap. quamuis, de sent. excomm. Abbas cap. de cœtro, num. 1. eod. tit.

5. Itaque licet Canones loquantur de Censura reservata ob Clerici percussione; tamen ratio, ob quam concedunt posse absolui impeditum, procedit in quacunque censura Papæ reservata ob quancunque causam etiam in Bulla Cœnæ, nam id concedit, ne in excommunicatione moriens incurrat periculum salutis eternæ. At iura ob identitatem rationis præsertim cum continent fauorem, extenduntur ad casus similes, in quibus militat eadem ratio, cap. cum dilecta, vbi Abbas & Decius de Confirmatione vtili, vel, inutili, cap. ad audientiam de Clericis non residentibus.

6. Nec in tali casu impeditus Romanum Pontificem adire, tenetur mittere procuratorem, nec scribere ad sacram Pœnitentiariam. Et ita tradunt Castrus Palaus, Bertrandus, Loth. Verricelli, & Tamburinus vbi infra, quibus adde Caraffam de Duello tract. 5. sect. 2. quast. 4. n. 4. Hurtadum de excomm. disp. 15. diff. 3. num. 10. Chafaling de privileg. Reg. tract. 5. c. 3. prop. 6. Bassæum verb. Absolutio, num. 10. Barbol. de preest. Episc. part. 2. allegat. 41. num. 7. Constantinum de Cætro, Mortar. in Collectan. Theol. Moral. tract. 4. sect. 1. cap. 4. art. 3. §. 1. punct. 2. quast. ... Probatur hæc opinio, quia Iura solum exigunt, vt personaliter reus eat ad Papam si potest cessante impedimento, vt bene aduertit Nauarrus cap. 27. num. 90. ad §. his verbis; Ad quintam, quod iustum habet impedimentum, qui ire non potest, licet pro absolutione mittere possit: non enim ad id ius eum obligat, sed vult, vt si possu vadat. Sic ille. Cui adde præter Auctores citatos Cotneio in 3. part. tract. 5. disput. 11. de excommunic. dist. 1. Coninch. de Sacram. disp. 14. dub. 16. num. 241. Auilam de cens. part. 2. disp. 1. dub. 6. punct. 3. Concl. Bonaciam in Theol. Moral. tom. 2. tract. 2. disp. 3. quast. 21. Vgolinum de censur. dub. 1. cap. 4. §. 2. num. 13. Sayrum de cens. lib. 2. c. 16. num. 13. & Leandrum de Cens. tom. 4. tract. 2. de disp. 17. q. 69. Nouissimè Carolus Mallectum in auro Theol. Mor. tom. 1. Malleatione 39. br. 4. Etæ 29. vbi sic ait; Non tenetur laborans impedimento, ob quod Papam non potest adire, mittere Procuratorem, vel Epistolam; quia vbi lex non aggravat, nec nos aggravare debemus, etiam si in sententia excommunicationis dicatur neminem ab ea posse absoluerè, nisi in mortis articulo, Episcopus itante impedimento potest absoluerè. Ita ille.

7. Sed hic oritur dubium, an impeditus adire Romanum Pontificem pro absolutione teneatur adire Legatum, aut alium habentem privilegium absoluerè

Sup. hoc in tom. 5. tra. 2. lege doctrinam Ref. 69. & à Ref. 66. vique ad 72. iucluiue.

Sup. hoc vt melius hanc questionem terminare possis lege Refol. & 58. not. seq. & signanter ex Ref. seq. vide à ltn. §. 1. & vers. Afferro igitur primo & alium 6. eius annot. & ibi etiam §. Afferro tertio, & Ref. eius annot.

Sup. hoc in tom. 5. tra. 2. lege doctrinam Ref. 69. & à Ref. 66. vique ad 72. iucluiue.

Sup. hoc in tom. 5. tra. 2. lege doctrinam Ref. 69. & à Ref. 66. vique ad 72. iucluiue.

tendi à casibus Papalibus, vel possit in tali casu ab-
soluti ab Episcopo? Negat Leander de censur. tom. 4.
tract. 1. cap. 17. quast. 6. qui citat Cardinalem Lugo,
Candidum. Coninch. Baunium, & alios, quibus ego
addo Perez de matrimonio disp. 44. sect. 6. num. 9. Di-
castillum de sacram. tom. 3. tract. 10. disp. 8. dub. 4. num.
61. Et ratio est, quia facultas absolventi à referuatis
censuris, iure communi facta Episcopis, ortum ha-
buit à necessitate, vt ex dictis nuper constat: at hæc
cessat, quando adest, qui ordinaria, aut delegata fa-
cultate absolventi à referuatis est instructus. Ergo
&c.

8. At his non obstantibus affirmatiuam sententiam
tenet Malletus in Auto Theologia moralis tom. 1.
malleatione 39. bractea 29. & Hurtadus de excomm. disp.
15. diff. 3. num. 11. vbi sic asserit. Id vero quod
addit Nauarrus cap. 27. num. 89. Nempè excommu-
nicatum aliquo modo, ex dictis impeditum non
posse absolui ab Episcopo, quãdo potest adire Legatũ
Pontificis, aut alium habentem priuilegium abso-
luendi, dicitur absque fundamento; quia nullibi
adhuc in dicto capite. Quamuis, amplius requiritur vt
possit Episcopus, nisi quod non possit adiri Pontifex.
Ita Hurtadus, cui adde Auilam de censur. 2. c. 7. di. put. 1.
dub. 6. conlus. 3. & alios penes Leandrum vbi supra,
quia extraordinaria potestas concessa Legato, aut Re-
ligiosis, non tollit extraordinariã Episcoporum, qui-
bus ius commune, vt vidimus potestatem in necessi-
tate circa censuras Papæ referuatas tribuit. Et omnia
superius dicta ita esse vera aliqui existimant, vt pu-
tent etiam procedere in casu hæresis. Et ita mordici-
que tenet ex Dominicanorum familia Magister Lu-
dovicus Bertrandus Loth. in Resolutionibus Theologicis
Belgicis quast. 1. artic. 4. ex Societate Iesu Pater Cas-
trus Palauis tom. 1. tract. 4. disp. 4. punct. 3. §. 4. num. 5.
& doctus, ac amicissimus Pater Thomas Tamburinus
in Decalogum tom. 1. lib. 2. c. 1. §. 8. num. 8. ex nostra Re-
ligione Pater Pollicionus in Quinquagena quastionum
illustrium quast. 6. cap. 4. per totum, Alphonsus de Leo-
ne Recol. 2. de censuris num. 392. verb. Ampliatur;
Duardus in Bulla Cœnæ lib. 3. §. 2. quast. 8. num. 45. Et
Vericelli vbi supra quast. 147. num. 5. Et idem docet
Alecanus Tamburinus de iure Abbatissarum disp. 16.
quast. 8. n. 7. Alterius de Censuris tom. 1. lib. 1. disp. 6. c. 8.
& lib. 5. disp. 22. cap. 2. Freitas de confess. sollicit. qu. 21.
num. 15. & alij.

9. Nec obstat dicere, quod Bulla Cœnæ aufert
ab Episcopis potestatem absolventi circa hæresim eis
collatam in Concilio Tridentino, sess. 24. cap. 6. de reform.
Nam respondent hoc non esse certum, & contrariam
sententiam esse satis probabilem, vt obseruat Hurta-
dus de excomm. disp. 15. difficul. 3. num. 12. vbi sic ait.
Sed an nunc possit Episcopus vti dicta concessione
Tridentini, quoad casus Bullæ Cœnæ Domini etiam
hæresis, & quoad excommunicationes eis annexas,
non conuenit inter Doctores, quia Henriquez lib. 6.
de penitentia cap. 14. Petrus Ledesma, Rodriguez,
Lorca disput. 54. sect. 2. & plures alij docent, quod
possit, in quod inclinatur Auila 2. parte cap. 7. dispu-
tat. 1. dub. 6. & approbat Egidius num. 243. quoad
omnes casus, excepto hæresis. Toletus verd in summa
in Bulla Cœnæ excommunic. 14. ad finem. Azor. Molina,
Suarez disput. 21. sect. 4. & plures alij docent, quod
non possit vti dicta concessione, quia ei videtur de-
rogari in vltima clausula Bullæ Cœnæ. Vtraque ta-
men pars non caret probabilitate & non minus pars
affirmatiua, etiam quoad casum hæresis, quam nega-
tiua. Ita Hurtadus. Vide me ipsum part. 1. tract. 5. re-
sol. 2. & idem nouissimè doctissimus, & amicissimus
Episcopus Barbastrensis Antonius Frances in sua
Pastoral. tract. 4. quast. 2. per totum, neruôsè defendit

hodie non obstante Bulla Cœnæ posse Episcopo
absolueri ab hæresi occulta, quod etiam nouissimè
docet Malletus in Auto Theol. sed stando in opinione,
per Bullam Cœnæ, fuisse ablatam Episcopis autho-
ritatem absolventi ab Hæresi virtute Concilij Trid.
posse ipsos adhuc absolueri ab hæresi impeditos adire
pro eius absolutione Summum Pontificem, ex vi Iu-
ris communis, & ideo obseruat Pellicionus; quod
aliud est quando agimus de concessione, vel reuoca-
tione Priuilegij, aliud quando agimus de concessio-
ne, vel reuocatione Iuris communis. Nam priuile-
gijs facillè derogatur, & quando Priuilegium deuenit
ad non causam, vel ex eius executione nasceretur
aliquod absurdum reuocatur priuilegium cap. sugge-
stum de Decimis. Imò quando Priuilegium conti-
net idem, quod Ius commune, reuocato priuilegio,
non reuocatur Ius commune. Ideo licet decre-
tum Tridentini concedentem facultatem Episcopis
absoluenti ab Hæresi sit correctum, non tamen
cessat dispositio Iuris communis; vide Etiam Verri-
cellum de Apostolic. missionibus quast. 147. num. 11.
Itaque dicendum est quod Bulla Cœnæ derogat pri-
uilegijs absoluenti, quale erat priuilegium con-
cessum à Tridentino, at non derogat Iuri com-
muni, quo perpetuè impeditus ab Episcopo,
aut à proprio sacerdote absolui potest à quacum-
que Censura referuata. Vnde maximum discrimen
est inter absolutionem datam ab Hæresi occulta ex
Tridentino, & datam ob impedimentum, ea conce-
ditur ex necessitate, ne perpetuè in excommunica-
tione permaneat, & contingat absolutum decede-
re. At que datur virtute Tridentini, non datur
ex necessitate, sed, vel ex priuilegio dignitatis Epi-
scopalis, vel quia delictum minori pena censetur
dignum. Ergo quamuis Bulla Cœnæ reuocet facul-
tatem absoluenti ab hæresi ratione cuiuscunque Pri-
uilegij, & quamuis comprehendat casus occultos,
tamen reuocat facultatem absoluenti ratione neces-
sitaris, nempè perpetui, aut diuturni impedi-
menti.

10. Sed hic oritur alia difficultas: An impeditus
adire Pontificem possit à quocunque Confessario ab-
soluti à casibus Papalibus, etiam ab Hæresi? Affirma-
tiuè respondet ex Castro Palao, Bertrand. Loth. in
resol. quast. 1. art. 9. nouissimè noster pater Vericelli
de missionarijs tract. 9. quast. 148. num. 2. qui ait: In
iure æquiparantur impedimentum perpetuum, aut
diuturnum, & articulus mortis sext. est. in cap. eos sent.
excomm. in 6. ibi: eos, qui à sententia Canonis, vel
hominis, cum ad illum à quo aliàs de lure fuerant
absoluenti, nequeunt propter imminentiis mortis
articulum, aut aliud legitimum impedimentum pro
absolutionis beneficio habere recursũ, ab alio absol-
uuntur &c. sed in mortis articulo Sacerdos absoluit
ab excommunicatione ob Hæresim incurta, ergo
etiam stante legitimo impedimento absolueri potest,
& alias rationes penes Vericellum inuenies.

11. Nec obstat dicere, quod Concilium Triden-
tinum sess. 14. cap. 7. de penitent. asserat Sacerdotes ex-
tra articulum mortis nil posse in casibus referuatis.
Nam cum Amico in Cur. Theolog. tom. 8. disp. 13. sect. 8.
num. 225. Card. Lugo de Sac. Euchar. disp. 14. sect. 5.
num. 97. & alijs, respondere quis posset Tridenti-
num intelligi debere, nihil posse in casibus referua-
tis absoluenti directè ab illis, non autem cum ex
iusta causa, prout legitimi impedimenti absoluunt
indirectè, & cum onere se presentandi. Tum quia, vt
ait Alterius tom. 1. lib. 5. disput. 22. cap. 2. fol. 772. Tri-
dentin. excipit tantum articulum mortis, non quia
non sit idem permiffum occurrentibus alijs, sed quia
in articulo mortis nulla est referuatio.

12. Respondetur

Ref. 16. & in
fine Ref. 18.
& in Ref.
30. §. vi. &
in Ref. 31. §.
1. ante me-
dium, vers.
Tertio quia.

Sup. hoc in
tom. 5. tr. 8.
Ref. 22. 23.
& 24. & hic
infra in Ref.
seq. §. Assero
secundò.

Sup. hoc in
tom. 1. tr. 5.
Ref. 35. §.
Non nego.

NATI
EX
X
L
L
L

